№ 30. 26 maja 1916 h. Cena 5 fen.

HOMAN

BIEŁARUSKAJA WILEŃSKAJA CZASOPIŚ

WYCHODZIĆ DWA RAZY U TYDZIEŃ: U AUTORKI I U PIATNICY.

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 f., na 3 miesiacy—1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

ADRES REDAKCII I ADMINISTRACII: WILNIA, ZAWALNAJA 7.

Cena abwieštak: na 4-aj staranie za radok drobnymi literami—25 fenig.; drobnyje abwiestki—pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

TELEHRAMY.

U aposzni moment.

Wilnia, 25/V.

S pryczyny zajawy niamieckaho kanclera ab tym, szto Rasieja 25 lipnia 1914 h. pastanawiła paczać patajna mobilizaciju, my možem z zusim pełnaj krynicy zajawić, szto hienerał Rennenkampf prykazam za № 13.482 z dnia 26 lipnia 1914 h., pa zahadu Cara, abjawiŭ krepaść Koŭnu na wajennym pałažeńni.

25 maja.

Zachodni front:

Na anhlickije minanoscy kala bierahoŭ Flandryi napali niamieckije aeropłany.

Na ŭschodzi ad Maasu naszy pałki pasunulisia dalej upiarod i zdabyli akopy worahoŭ na pałudni ad Duomon.

Kamienołomnia kala chutaru Timon iznoŭ papała ŭ naszy ruki.

U lesi Kajett worahi praz uwieś dzień szturmawali naszu pazyciju. Apracza wialikich krywawych strat, francuzy stracili 850 dusz pałonnymi i 14 kulemiotaŭ.

Pry Sen-Suple i Herb-Bua žbity pa adnym bipłani worahoŭ.

Uschodni front:

Biez nijakich prypadkoŭ.

Bałkanski front:

Na Uskiub i Gjewgieli niepryjacielskije latuny zrabili nalot, ale nie dajszli niczoha.

Hłaunaja Kamanda Armii.

Z aposznich dzion:

23 maja.

Zachodni front:

Plan anhliczan zrabić kontrataku na pałudziennym zachodzi ad Givenchy-en-Gohelle byŭ zahadzia raskryt, i sproba spoŭnić jaho była razbita ahniom artyleryi.

Adbity niekolki słabych atak anhliczan u wakolicach Rochincourt.

Kala Maasu bitwy znaczna uzmacawalisia s pryczyny nowych sprob worahoŭ atakawać nas.

Na lewym bierazi reki, na pałudni ad lesu Kamarel my zdabyli francuski blokhaŭz. Ataki worahoŭ na ŭschodzi ad wiarszyny 304 i na pałudziennym skłoni «Miortwaho Czeławieka» byli nieudaczny.

Na prawym bierazi reki, na fronci na poŭnaczy ad Tiomon, asabliwa-ž u lesi Kajjett iszli zajadłyje piachotnyje bitwy. Paśla silnaj artyleryjskaj padhatoŭki francuzy ŭwarwalisia na naszy piarednije pazycii. Pa krajoch hetaho wuczastku my wykinuli ich kontratakami.

Na pałudni ad wioski i byŭszaho fortu Duomon, katory my krepka dzieržym u swaich rukach, bitwa jeszcze nie zakonczena.

Na paŭnocznym zachodzi ad fortu Wo my adabrali nazad najdalej wysunuty ŭpiarod kaniec akopu, katory pazaŭczora byŭ niejki czas u rukach worahoŭ.

Uzrywam miny na wiarszyni Kombr my zrujnawali znacznuju czaść pierszaj i druhoj linii francuskich akopaŭ.

Ataki worahoŭ kala Wo, Palame i Sezey (na harach kala Maasu na pałudziennym uschodzi ad Werdenu) razbity ŭ bolszaj czaści naszym zadzieržywajuczym ahniom. Niewialikije atrady, katoryje ŭwarwalisia ŭ naszy akopy, byli tut-že znisztoženy.

Na pałudziennym zachodzi ad Vailly žbit niepryjacielski aeropłan.

Uschodni i Bałkanski front:

Niczoha nowaho.

24 maja.

Zachodni front:

Na pałudziennym zachodzi ad Givenchy wialikije anhlickije siły atakawali naszy nowyje pazycii. Tolki paadzinokije worahi dajszli da akopaŭ i tam u rukapasznaj bitwi zabity. Ataka była adbita z nadta wialikimi stratami u anhliczan; hetak sama adbity niewialikije atrady pry Huliczy i Blerwili.

Na lewym bierazi Maasu piachotnym i kulemiotnym ahniom my adbili ataku worahoŭ na pałudzienna-zachodnim skłoni «Miortwaho Czeławieka». Tiuryngskije pałki ŭziali szturmam wiosku Kiumjer. Dahetul uziaty tam u pałon bolsz 300 francuzoŭ, u tym liku 8 aficeroŭ.

Na ŭschodzi ad reki worahi iznoŭ wiali zajadłyje ataki ŭ wakolicy Duomon. Ad naszaho ahniu jany mieli straszennie ciažkije straty. Tymczasowa utraczenyje nami miejscy naszy adważnyje pałki biezmała ŭsie adabrali nazad, uziaŭszy pry hetym bolsz 550 dusz u pałon. Bitwy iduć dalej pry nadta silnym ahni artyleryi z abodwych bakoŭ.

Uschodni front:

U wakolicy Pulkaru, na pałudziennym uschodzi ad Ryhi niamieckije wojski wykinuli rasiejcoŭ z akopu, katory byŭ miž abiedźwymi linijami. Uziaty ŭ pałon 68 dusz.

Z reszty frontu ważnych wiedamaściej nima.

Bałkanski front:

Niczoha nowaho.

Austryjackaje nastupleńnie na Italiju.

WIENA (W.T.B.). 22/V. Razhrom italjancoŭ na pałudzienna-tyrolskaj hranicy dachodzić usio wialikszaj miery.

Nastupleńnie korpusa z Gracu na płoskahoryi Lafraŭn skonczyłosia poŭnaj udaczaj. Worahi zusim wykinuty z ich pazycyj. Naszy wojski zanimajuć Cima Manderiolo i wiarszyny hor ŭraz-že na zachodzi ad hranicy ażno da samaj daliny Astachu.

Armija pad kamandaju Naślednika feldmarszałka-paruczyka Karola-Franca-Jazepa zdabyła linii Monte Tormeno—Monte Majo.

Ad paczatku nartupleńnia czysło pałonnych uzrasło da 23.333 dusz, u tym czyśle 482 aficery; dabycza — da 162 harmat.

WIENA. (W.T.B.). 23/V. Naszy wojski pasoŭwajucca ciapier dalej upiarod pa abodwych krajoch daliny Sugana. Adstupajuczy worahi pakinuli Borgo, dzie ŭ naszy ruki papała bahataja dabycza.

Korpus z Gracu ŭžo pierajszoŭ cieraz italjanskuju hranicu i honicca za razbitymi worahami. Italjanski fort Monte Verena zaniat nami. U dalinie Brand my atakujem pazycii worahoŭ kala Chiesa.

Paczynajuczy ad 15 maja, my zdabyli 188 harmat.

Naszy marskije aeropłany szczodra zakidali bombami liniju czyhunki San Dona di Piave — Porto Gruaro.

WIENA. (W.T.B) 24/V. U paŭnocznaj czaści daliny Sugana naszy wojski zdabyli hory ad Salubrio da Birgen. Na sumieżnym hornym chrabcie, na pałudni ad daliny, worahi skinuty z hary Kempel. Dalej na pałudni italjancy jeszcze zadzieržalisia na wiarszyni na ŭschodzi ad Waldasa i ŭ umacawanych wakolicach Arsjago i Arsjero. Pancyrny fort Kampo-Longo — ŭ naszych rukach. Naszy wojski dajszli da Wall-Dana i Possina.

Ad paczatku nastupleńnia ŭziaty ŭ pałon 24.400 italjancoŭ, miž imi 524 aficery; zdabyty 251 harmata, 101 kulemiot i 16 minomiotaŭ.

Na wuczastku płoskahorja Doberdo artyleryjskije bitwy ad czasu da czasu uzmacowywajucca.

Adstupajuczy z wakolic naszaj ziamli, worahi zabirajuć z saboju czaść naszych życharoŭ.

v. Hoefer.

BERLIN. (W.T.B.). „Tageblatt“ danosić z Żeniewy:

Pawodłuh aposznich wiestak s Paryza, paćwierdžajecca wiedamaść, szto italjancy ad tej sierady enerhiczna žadajuć pomaczy sajuźnikoŭ.

Z hetaj pryczyny poŭaficyalnyje hazety pieradrukowywajuć czyślenyje zajawy pressy, katoryje wystupajuć proci nieabdumanaho nastupleńnia. Kadorna damahajecca pomaczy chacia-by takoj, kab sajuźniki paczali nastupleńnie ŭ Alzacii, Bukowinie i Sałonikach, dy hetak dali italjancam pieradychnuć.

Uwieś Paryž nastrojen niepryjchilna Kadorny za toje, szto jon u swaim czasi pakinuŭ biez nijakaj pomaczy Serbiju i Czornahoryju. Nichaj že ciapier sam siabie ratuje.

WIENA: (W.T.B.). Aŭstryjackaje wojska, nastupajuczy, mieło pierad saboju piać dywizij. Pałonnyje prynaležać da 11 brygad.

Wyrwa ŭ italjanskim fronci ad Ecza da Brenty maje udoŭžki 50 wiorst.

Kaniec telehram na 3 stranicy.

Mudraja rada.

«Zrazumiejcie, szto palityka — heta sposab dajści taho, czaho možna dajści, i niezabywajciesia, szto dziela spaŭnieńnia chacia-by niejkaj czaści waszych palitycznych met patrebny achwiary.

«Pamiatajcie, dalej, ab tym, szto jak paadzinokije ludzi pawinny być pastajanna ŭ jednaści z siamjoj i narodam swaim, tak i narody pawinny umieć dapasawacca da złuczenych hramadzianstw narodaŭ i dzieržaŭ, da katorych sami choczuć dałuczycca i s katorymi maniacca supolnie pracawać».

Hetyje słowy, skazanyje ŭ Warszawie hienerałam von Beseler'am, warszaŭskim hienerał-hubernataram wiadomym z hetaj wajny zdabyćciem u Belhii Antwerpena, majuć wahu nia tolki dla polskaho hramadzianstwa tam — u Warszawi, ale i dla hramadzianstw naszaho Kraju, nia hledziaczy na toje, jakoj mowaj jany haworać. Słowy Beseler'a — heta zapawiedź, szto zdabyćcie nowaho niezaležnaho bytu jak dla Polszczy, tak i dla Litoŭska-Biełaruskich Ziamiel budzie wymahać i ad nas niekatorych achwiar i ustupak z swaich szyrokich ideałoŭ: jasna, szto niemcy, praliwajuczy swaju kroŭ dziela wyzwaleńnia nas z maskoŭskaj niawoli, dumajuć piersz za ŭsio nie ab nas, ale ab sabie, — i suczasnaja palitycznaja mudraść wymahaje, kab my znajszli sposab *pahadzić interesy Kraju i interesy siarednia-europejskich dziežau.*

Heta my pawinny dobra pamiatać, spadziajuczysia na lepszuju buduczynu, na spaŭnieńnie starych tajomnych dumak ab wolnym žyćci. Ale z rady Beseler'a pawinny skarystać narody naszaho Kraju i dziela uładžeńnia swajho unutrenaho, krajowaho žyćcia.

Dahetul u niekatorych s tutejszych nacyonalnych hrup, jakije ci to s pryczyny swajej bolszaj zamožnaści, ci s pryczyny paddzieržki z-za mież Kraju zdaleli wybicca na-wierch, panuje dumka, szto im, wieruczy u swaju moc, nima patreby ahledacca na druhije narody — na miljonnyje hramady adwiecznych žycharoŭ i haspadaroŭ naszaj Ziamli. I hetyje hrupy u zaśleplenni swaim dumajuć, szto im i na dalej sudžena „panawać" nad usimi, szto jany adny — swaimi siłami — zdalejuć pakirawać dolaj Kraju. Jany abjaŭlajuć śmiarotnyje pryhawory druhim narodam, abjaŭlajuć im wajnu nie na žyćcio, a na śmierć. — Samo saboj razumiejecca, szto takaja palityka niczoha dajści nia zdoleje: žywyje narody nie pamirajuć zatym, szto heta niekamu pryjemna, jany prynimajuć abjaŭlenuju im wajnu i ŭsimi siłami zmahajucca za swajo žyćcio. Nichaj narod śpić, nichaj jon budzie jaknajmienez ruchawy, — dy hetkaja palitytyka ŭ kancy pawinna jaho skranuć z miejsca, a raz paruszenyje miljonnyje hramady ŭžo nie zadzieržacca na poŭdarozi...

Heta sulić ciapieraszniaja palityka niekatorych nacyonalnych hrup, silnych nie czysłom swaim, a bahaćciem. Ale heta — nieszczaście dla ŭsiaho naszaho Kraju: unutrenaje zmahańnie budzie doŭha jeszcze razbiwać jaho tworczyje siły, asłablajuczy moc jaho, rujnujuczy asnowy dalejszaho bytawańnia. «Palityka — heta sposab dajści taho, czaho možna dajści». I heta pawinny pamiatać tyje, chto praz szalonuju pychu pastawiŭ sabie niespaŭnimuju metu: dajści jaje usio-rouna nia zdolejuć.

I. Mieleszka.

Litouski pahlad.

My atrymali hetkaje piśmo s prośbaju nadrukawać jaho:

Pastanowy sabrauszychsia u Haazie predstaunikou litwinou 20—25 krasawika.

«Sabraŭszysia ŭ Haazie 20—25 krasawika, predstaŭniki litwinoŭ razhledali, miž inszym, zajawu niamieckaho hasudarstwienaho kanclera, szto Litwa nia budzie wierniena bolsz pad ułaść reakcyjnaj Rasiei. Prynimajuczy pad uwahu hetu zajawu hasudarstwienaho kanclera, jany liczać swajej światoj pawinnaściu ad imi swajej Baćkaŭszczyny zajawić usiamu cywilizawanamu świetu, katory paczynaje pryznawać nacyonalny pryncyp, szto rasiejskaj niawoli litoŭski narod ciarpiać bolsz nia može, bo

1) Rasieja niesprawiadliwa uciskała Litwu ad 1796 hodu — praz 120 hadoŭ, dy sk-awała nawat jaje imia, nazwaŭszy naszu staronku „Siewiero-Zapadnym Krajem".

2) Nacyonalnaje upraŭleńnie Litwy i jaje zakony (znamienity «Litoŭski Statut») byli zamierieny rasiejskimi zakonami i upraŭleńniem, katoryje zaŭsiody byli i astanucca czužymi dla litoŭskaho narodu.

3) Wilenski uniwersytet byŭ zaczynien (ŭ 1832 h.); czyślenyje szkoły — hetak sama pazakrywany, abo wykarystawany dziela abrusieńnia, dy ŭ ich surowa zabaraniali wykładać mowu, literaturu i historyju Litwy.

4) Rasiejskaje prawicielstwo prabawało hwałtam abiarnuć u prawasłaŭnuju wieru litoŭski narod, katory byŭ katalickim i chacieŭ hetkim astacca. Mnoha kasciołaŭ pazakrywali aružnaj siłaj — nawat s pralićciem krywi (Krožy — ŭ 1894 h.), abo pierarabili na prawasłaŭnyje cerkwy. Niekolki tysiacz unijatoŭ byli adarwany ad katalictwa i krywawymi hwałtami abiernuty u prawasłaŭnych.

5) Litwu addali ŭ ruki dzikim satrapam (jak Murawjow-Wieszatiel), katoryje muczyli narod i zadzieržali kulturnaje razwićcie kraju na 100 hadoŭ.

6) Poŭnaja zabarona drukawać litoŭskije knihi i hazety, trywaŭszaja 40 hadoŭ (ad 1864 da 1904 h. h.), zrabiła litoŭskamu narodu najciažejszy udar. Nia hledziaczy na hety dziki pastupak, intelektualna litoŭski narod staić wyszej za maskaloŭ (u Litwie 52,1%, ŭ Rasiei — 29,38%, umiejuczych czytać i pisać).

7) Rasiejskaje prawicielstwo, zniasztožyŭszy kulturnyje ustanowy kraju, pastanawiło zusim zabrać sabie ziamlu, paliwanuju sotni hadoŭ potam i krywioj litoŭskaho narodu, dy z hetaj metaj systematyczna nasyłało ŭ Litwu rasiejskich kałanistoŭ.

8) Ad paczatku wajny Litwa sumlenna spaŭniała swaje pawinnaści pierad Rasiejej, pasyłajucsy pad rasiejskije znamiony sotni tysiacz swaich synoŭ, katoryje bilisia i ciapier jeszcze bjucca ŭ radach rasiejskaj armii. Nia hledziaczy na heta, rasiejskaje prawicielstwo nia spoŭniło swajej pawinnaści i nie zrabiło nijakaj ustupki litoŭskim narodnym žadańniam.

9) Niezdawoliŭszysia ŭsimi achwiarami litoŭskaho narodu ŭ czasi wajny, rasiejskaje prawicielstwo zahadało swajej armii, kab, adstupajuczy, niszczyło ŭ Litwie ŭsio. Pry hetym tysiaczy litwinoŭ byli hwałtam wywiezieny ŭ Sybir».

Wilenskije „administratary".

Kniaź Tumanow.

Naczalnik pieciarburskaho wajennaho okruha, dobra wiadomy wilencam kniaź Tumanow, zažadaŭ, kab s Pieciarburha byŭ wysłan pradsiedaciel sajuza žurnalistoŭ, Klaczko. Klaczko atrymaŭ prykaz u try dni pakinuć stalicu, ale pastanawiŭ swajej achwotaj jaho nie spaŭniać. Kali minuli try dni i palicja pryjszła u kwateru Klaczko, kab wysłać jaho etapnym paradkam, Klaczko skazaŭ, szto jon chwory, i zažadaŭ, kab jaho ahledziŭ dochtar. Palicejski dochtar zawieryŭ, szto Klaczko papraŭdzi chwory, i wysłać jaho ciapier nielha. Ŭ tym že czasi wysokije asoby zwiarnulisia da kn. Tumanowa s prośbaj, kab jon žmianiŭ swoj prykaz. Na heta Tumanow atkazaŭ, szto czynnaści Klaczko niebaspieczny dla hasudarstwa, i prykazu nia žmienić. Sprawa ŭ tym, szto Klaczko byŭ u bliskich znosinach z niekolkimi byŭszymi ministrami i, karystajuczy z dadzienych imi materjałoŭ, Klaczko rabiŭ napaści ŭ hazetach na ciapieraszních predstaŭnikoŭ ułaści. Klaczko ŭ rasiejskaj pressi zaŭsiody liczyli wielmi dobra aświedomlenych ab sprawach prawicielstwa. Pajawiŭszyjesia u aposznije hody u „Riecz'y" staéci, katoryje raskrywali zakulisnaje žyćcio ciapierasznich administrataroŭ, byli napisany im. Toje, szto Tumanow hetak surowa abyjszoŭsia s Klaczko, pakazywaje, szto pałažeńnie asob, katoryje jaho paddzieržywali, žmianiłosia.

Da hetych wiestak, katoryje ŭziaty z dajszoŭszych da nas hazet, my možem niekolki słoŭ dadać ab kn. Tumanowie s czasoŭ jaho „haspadarki" ŭ Wilni.

Kn. Tumanow pryjechaŭ u Wilniu tady, jak siudy byŭ pieraniesion prysłuchajuczy jamu Dźwinski wajenny okruh. Tut jon zrazu „pakazaŭ" siabie. Upraŭleńnie okruham zamianiło saboj usio — nawat sudy. Kali chto, liczuczy siabie pakryŭdženym, „mieŭ tamaka ruku", dyk dawoli było jamu pažalicca, i nawat u sprawach cywilnych — ab hroszy i wekseli okruh braŭsia jamu „pamahczy": hrozna wyzywaŭ „kryŭdziciela", i ŭ hutarcy ŭ czatyry woczy pad stracham wysyłki jamu prykazywali spoŭnić žadańnie „pakryŭdženaho", nia słuchajuczy nijakaho tłumaczeńnia. I prychodziłasia płacić...

Padobnych spraŭ u czasi haspadarki Tumanowa było mnoha. Ale asabliwa usławiŭsia jon wajnoj, katoruju abjawiŭ „Wiaczornaj Hazeci". Heta była badaj ci nie jadynaja ŭ Rasiei hazeta ŭ rasiejskaj mowi (praŭda, kirawanaja biełarusami), kataraja za ŭwieś czas wajny zusim nie wyjaŭlała rasiejskaho „patryotyzmu", a naadwarot, systematyczna wystupała proci zaplowywańnia niamieckaj kultury i narodu, proci siejeńnia ŭ naszym narodzi dzikaj nienawiści da ŭsiaho niamieckaho. Za „niamieckuju orjentaciju" Tumanow paczaŭ usielakimi sposabami duszyć hazetu. Puszczeny byli ŭ chod biezkanieczuyje sztrafy. Hetak, raz hazetu asztrafawali za zamietku, kataraja ŭ jej zusim nie była pamieszczena! Za hety „prastupak" na hazetu było nałožena sztrafu 1000 rub. Druhim razam asztrafawali jaje na 300 rub. za nadrukawańnie zahałoŭka ŭ telehramie, choć cenzor pazwoliŭ pamiaścić, zawieryŭszy heta swaim podpisam na numery, szto jaho možna drukawać! Ureszci, paśla niekolkich padobnych sztrafoŭ, hazeta była zakryta, a redaktar i adzin naborszczyk aresztawany zatoje, szto pry nabory tytułu „Wierchownyj Gławnokomandujuszczyj" wypała adna litera („ł" u aposznim słowi). I jeszcze tady, jak hazeta ŭžo była zakryta, a redaktar siadzieŭ u wastrozi, byli nałoženy dwa nowyje sztrafy za niejkije wydumanyje staryje prawinnaści...

Hetak raspraŭlaŭsia kniaź Tumanow u Wilni z niamiłaj jamu pressaj, — dyk nia dziwa, szto i ŭ Pieciarburzi dalej wiadzie wajnu z žurnalistami, tolki ŭžo tam u szyrejszym masztabie!

U Wilni i wakolicach.

× **Pomacz zbłudziŭszym dzieŭczatam.** U ciažkije czasy wajny straszennie uzrasło czysło tych nieszczasnych dzieŭczat, katorych strach pierad hoładam papchnuŭ na fałszywuju darohu, katoryje zbłudzili i za heta niasuć straszennuju karu — ŭ postaci wenerycznych chwarob. Hetyje nieszczasnyje ŭ Wilni pamieszczajucca u miestowych balnicach pry wulicy Saboc- 3 i pry Bakszcie („Sawicz"), dy u prywatnaj achroni pry Zakretnaj wulicy 28 p. Herberskaj.

Chworych dzieŭczat — sotni, kali nia tysiaczy. Ale chwaroba ich — nia tolki chwaroba cieła, a i duszy, i apracza balnicznych lekoŭ im patrebno lekarstwo duchowaje, patrebna apieka ludziej świetłych, katoryje pakirawali-by ich na prawilnuju darohu, pamahajuczy im zdabywać swoj chleb sprawiadliwaj pracaju.

Miž imi jość mnoha dzieŭczat jak z miesta, tak i z wioski — ŭ tym liku i dzieŭczaty biełaruskije... Ab ich pawinno padumać biełaruskaje hramadzianstwo, dy naszy damy mahli-by znajści szyrokaje pole da pracy asabliwa u achroni p. Herberskaj, dzie najbolsz wiaskowych dzieŭczat. Hetym dzieŭczatam možna byłoby dać rabotu — kab tut wyrablali znajomyje im wiaskowyje tkackije i inszyje wyraby, katoryje mohuć znajści zbyt na ładžennaj wystaŭcy narodnych wyraboŭ. Treba im dać i knižku biełaruskuju dy hazetu, — a dziela hetaho toj, u kaho jość czas i mahczymaść, pawinien by zaniacca sprawaj apieki nad zbłudziŭszymi dzieŭczatami z naszych wiosak.

× **Spisy raskładki miestowych pramysłowych padatkou** možna razhledać u słužbowyje hadziny u Niamieckaho Oberburhomistra. Pry hetym treba pakazać świedoctwo ab zajaŭcy swajho interesu.

Padatki pawinny być zapłaczeny zrazu nie paźniej, jak 9 czerwienia 1916 hodu. Inaczej hroszy buduć uziaty prynukaj.

× **Ustanauleńnie cen.** Pry Niamieckim Oberburhomistry orhanizowana kamisija dziela prahladu ciapierasznich cen. Kamisija budzie zasiedać u kožyn pierszy i trejci aŭtorak kožnaho miesiaca. Skarhi na lisznie wialikije ceny budzie prynimać i razhledać hetaja-ž kamisija.

Meta kamisii — baranić narod ad biazmiernaj prahawitaści niekatorych tarhoŭcoŭ i ramieśnikoŭ.

× **Treskà**, ab padwozi kataraj my pisali ŭ tym numery, prysłana ŭžo ŭ Wilniu. Jaje pradajuć u miestowych kramach.

× **Ab dabraczynnych ustanowach.** Niamiecki Oberburhomistr miesta Wilni apawieszczaje:

„Da Niamieckaho Oberburhomistra ŭsio jeszcze pastupajuć prośby ad dabraczynnych ustanoŭ, katoryje dahetul nia majuć swaich predstaŭnikoŭ u miestowaj kamisii ab biednych. Wielmi ważna, kab i jany byli złuczeny s tej kamisijej. Patrebna heta, z adnaho boku, dziela ablahczeńnia znosin s kožnaj ustanowaj u jaje sprawach, — a z druhoha boku i piersz za ŭsio ważna naahuł dziela taho, kab apieka nad biednymi apirałasia na adnych asnowach. Zadacza kamisii — nie dać razsypacca pracujuczym tut hetak cennym siłam, a, naadwarot, sabrać ich pawodłuh mahczymaści razam.

„Z hetaj pryczyny ŭsie ustanowy, katoryje zanimajucca publicznaj dabraczynnaściu, pawinny padać Niamieckamu Oberburhomistru, Dominikanskaja 3, addzieł III, pakoj 33, zajawy ab sabie, pakazwajuczy swajo nazwańnie i metu. Zajawy treba padawać na piśmie za podpisam uradu ustanowy. Zajaŭlacca pawinny nia tolki tyje ustanowy, jakije ŭžo pracujuć, ale i tyje, katoryje buduć orhanizowany paźniej".

× **Zamiena kormu.** Ad Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzi apawieszczajecca:

„Zamiest siena i inszaho kormu rekomendujecca pryhataŭlać korm z wietak dreŭ. Kali hetki korm budzie akuratna pryhatoŭlen da paczatku czerwienia i halinki buduć dobra wysuszeny i pierachowany, — dyk, jak pakazała praktyka, rezultaty ad jaho dawoli udacznyje. Zbor wietak dziela kormu treba czym bolsz paszyryć. Narod — pa zahadu lasnoha upraŭleńnia — maje prawo žbirać ich biez nijakaj płaty. Kiraŭnictwo ab zbory i t. p. budzie razosłano ŭsim uradam.

„Hetak sama treba zwiarnuć uwahu na czym bolszy zbor traściny z sažawok i wazior. Jaje treba kasić, dać zawianuć, razłažyŭszy na ziamli, a paśla, uwiazaŭszy u snapy, suszyć, jak žyta. Pry dobraj pahodzi suszka može być zakonczena ŭ 10 abo 12 dzion. Traścianoje siena wielmi pažyŭnaje i, jak sieczku, jaho karowy achwotnie jaduć.

„Ureszci, ŭsiudy, dzie tolki možna, treba žbirać wodnyje raśliny (žaburyńnie) i suszyć ich. Dawiedziena, szto wodaraśli służać znamienitym kormam dla skaciny“.

× **Aczystka rawoŭ i stokoŭ wod.** Ad Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzi apawieszczajecca:

«Rawy dla stoku wod i ŭsielakije kanawy ŭ zaniatych ziemlach zaŭsiody byli bolej abo mieniej zapuszczeny.

«Ad hetaho szmat zmienszajecca wartaść i miera žbiranaho z ralli uradžaju, a letnije nie ŭ swoj czas pawodki czasta psujuć abo niszczuć uradžaj i zaŭsiody stanowiać znacznuju praszkodu pry zbory jaho.

«Z hetaj pryczyny treba ŭsimi siłami rupicca ab toje, kab usie stoki wod byli aczyszczeny i ŭsio, szto zadzieržywaje wadu, było žniato.

«Aczyszczać rawy na paloch i kala prywatnych daroh pawinny haspadary tej ziamli, abo tyje, chto z jaje karystaje; kala publicznych daroh — sielskije hramady («obczestwa»).

«Aczystka niespłaŭnyzh kanałoŭ prynależyć da haspadaroŭ prybrežnych ziamiel, abo tych, chto na ich siadzić, kali nima mahczymaści uzłažyć hetaho na druhich asob, na katorych lažyć pawinnaść aczystki.

«Na prywatnych ziemlach i darohach, a tak sama na darohach publicznych i wulicach, kali pierajezdy, propuski i masty zadzieržywajuć wadu pry zwyczajnaj wyszyni jaje, treba rusło pahłyblać, a dzie možma — paszyrać.

«Kab uścierahczysia pawodak u letku, usie rawy i stoki wod, zaroszyje trawoju i buranom, pawinny być pierad kaśboj u swoj czas wykaszeny i aczyszczeny ad buranoŭ tymi asobami, na katorych lažyć pawinnaść utrymliwać ich u należnym paradku. Pry silnym i szybkim narastańni trawy ci buranu treba kasić i aczyszczać nie adzin raz, a pawodłuh patreby.

«Za padnimańnie zastawak wyszej naznaczenaj wyszyni zastawy budzie nakładacca kara».

Z USIAHO KRAJU.

Litoŭskaja achronka.

LIBAWA. Tutaka 22 maja atkryta litoŭskaja achronka dla dziaciej na ziamli, dadzienaj kaściołam. U achronku pryniaty pakul-szto 25 dziaciej na poŭnaje utrymańnie. Achronka budzie utrymliwacca z dabrawolnych achwiar.

Treba dumać, szto ŭ Libawi biełarusoŭ nia miensz, czym litwinoŭ, ale jany ŭsio jeszcze krepka spiać.

Sprawa ab ubiŭstwa.

LIBAWA. U akružnym sudzie abwiniali 60-hadowaho Patwałdneka i 39-hadowuju rabotnicu Trine (abodwoje z Hazenpotskaho pawietu) u sprobi ubiŭstwa. Jany žyli razam i, kab pažanicca, chacieli zabić žonku Patwałdneka. Aposzniaja udarami pałkaju ŭ ciemia i łob była ciažka raniena. Uważajucsy, szto za hetki prastupak hrazić turma abo śmiarotny pryhawor, sud daŭ abwinianym zaszczytnika. Patwałdnek zasudžen na 10 hadoŭ u katarhu, jaho pryjacielnica — na 3 hady.

Publicznaja czystaść.

HRODNA. Jak danosić „Grodn. Ztg.“, na wulicach miesta czasta možna spatkać ludziej, katoryje robiać ciažkoje ŭražeńnie swaim abdziortym i brudnym wyhladam. Kab hetkije ludzi nie pakazwalisia, ich nadalej buduć aresztowywać, pasyłać u łažniu i dzieržać pad aresztam, pakul jany nie paprawiać, jak należyć, swajej adziezy. Patrebnyje na heta hroszy kožyn z ich pawinien zarabić dadzienaj jamu pawodłuh jaho sił rabotaj. Hety zahad pawinien pamahczy tamu, kab na wulicach nie było strassennaho widu.

Kontrabandny paŭwoz.

BIEŁASTOK. Adzin tarhowiec chacieu u wieczery ciszkom uwiaźci u horad awios i haroch. Na kancy Wasilkouskaj wulicy jaho zadzieržali i pieretraśli woz czyny milicii. Jon mieu pazwaleńnie na prywoz masła, syru i jajek. Niedastauszy hetkich praduktou, jon maniusia prywiaźci 15 pudou ausa i 12 pudou harochu, kab ich raspradać na funty za wialikuju canu. Hetyje 27 pudou, skuplenyje za drabnicu u haspadarou, byli skonfiskawany palicijej.

Kraža lesu.

BIEŁASTOK. Palicija zławiła złodziejskuju cheuru z 11 asob. Jany zanimalisia kražaj lesu u nareuskim laśnictwie i wazili patajna drewa u horad. Pry adnej padarožy ich spajmali i addali u ruki ułaści.

WIESTKI Z RASIEI.

—s—

Z hramadzkaho žyćcia.

Adhałoski telehramy Wilsonu.

BERLIN. (W. T. B.). Ab tym uražeńni, jakoje zrabiła telehrama uciskanych narodaŭ Rasiei, pasłanaja prezydentu Wilsonu, na samyje tyje narody, možna sudzić pawodłuh taho, szto, śledam za biełarusami i predstaŭnikami kirhizoŭ i turkmenoŭ, da ligi dałuczylisia i byŭszyje u Sztokholmi łatyszskije orhanizacii. Ich predstaŭniki pryłuczyli swaje podpisy da adozwy «inorodcoŭ».

Pa staroj darozi.

PIĘCIARBURH. (W.T.B.). Car naznaczyŭ senatara, hienerała Borodkina, czlenam Hasudarstwienaj Rady. Pieciarburskije hazety mnoha piszuć z hetaj pryczyny, bo imia Borodkina mocna źwiazano s palitykaj abrusieńnia Finlandii. U tym czasie, jak hienerał-hubernataram Finlandii byŭ Bobrikow, dyk Borodkin, katory byŭ tady dyrektaram wajenna-jurydycznaj akademii, pajechaŭ u Finlandiju razam z Bobrikowym i staŭsia jaho prawaj rukoju. U sklikanaj kolki hadoŭ tamu nazad kamisii pad marszałkoŭstwam hasudarstwie naho kantralera Charytonowa, kab zawiaści u Finlandii nowyje zakony, byŭ i Borodkin, dy prawioŭ zakony, katoryje addali Finlandiju pad ułaść Has. Dumy i Has. Rady. Usie hazety baczuć u pawyszeńni Borodkina ŭraz że paśla śmierci Charytonowa žadańnie wiaści dalej abrusicielnuju palityku ŭ Finlandii. Borodkin zajawiŭ, szto jon u Hasudarstwienaj Radzi pryłuczycca da krajnich prawych.

Nieudacznaja pazyka.

BAZEL. (W.T.B.). S Pieciarburha danosiać:

Termin padpiski na nowuju wajennuju pazyku trejci raz adłožen. Nowaja pazyka napeŭna nia dać taho, szto dała aposzniaja pazyka, padpiska na katoruju dajszła 1 miljarda 900 miljonaŭ rub.

Szmat jakije banki nažbirali ŭsiaho pa 2—3 miljony rub., chacia ministerstwo finansoŭ spadziewałosia ad ich pa 40—50 miljonaŭ.

«Now. Wr.» adznaczywaje, szto ŭ «Lionskim Kredycie» u Francii padpiska dała tolki 300.000 rubloŭ.

Raspradaža Rasiei.

SZTOKHOLM. (W.T.B.). Ad paczatku wajny pradali anhliczanam 355 rasiejskich kapalniaŭ zołata, platyny, žaleza, miedzi i azbestu; 42 miejscy, dzie dabywajuć osmij i iridij, hetak sama znachodziacca ŭ anhlickich rukach. Pieciarburskije notarjusy Iwaszkiewicz, Staryckij i Fiodorow za miesiac krasawik zaćwiardzili na 8 miljonaŭ rubloŭ kupczych na hornyje promysły, kuplenyje anhliczanami i francuzami.

Sarataŭski statystyk Charyzomanow wyliczyŭ roznicu ŭ proporcyonalnaj canie žyta i užywanych rasiejskimi sielanami pierad wajnoj i ŭ czasi jaje reczej. Za pud žaleznaj blachi rasiejski sielanin ŭ 1913 hadu addawaŭ 2, a ciapier — 7 pudoŭ žyta. Za 4 koły tady dawali ad 5 da 8, a ciapier ad 20 da 24 pudoŭ žyta.

Niedachwatka praduktoŭ.

KOPENHAGA. (W.T.B.). S Pieciarburha danosiać, szto hradonaczalnik pawiedamiŭ ministra sielskaj haspadarki, szto jon nia može prynimać na siabie atkazu za dastaŭku nasialeńniu Pieciarburha spažyŭnych praduktoŭ.

Kala wajny.

Rasieja biez kredytu?

BERLIN. (W.T.B.). „Voss. Ztg.“ danosić z Sztokholmu:

U aposzni moment pierad naznaczenym dniom padarožy ŭ Paryž i Londyn rasiejski minister finansoŭ Bark ustrymaŭsia i adłažyŭ padarožu, bo jamu telehramaju z Londynu dali zrazumieć, szto jon može jechać tolki tady, jak budzie akuratna wiadomy rezultat aposzniaj rasiejskaj wajennaj pazyki.

Z usiaho świetu.

—:—

«Abmaskoŭlenaja Francija».

PARYŽ. (W.T.B.). Hazeta „Journal du Peuple“ zakryta na 4 tydni. Hazeta „Radical“ konfiskowana.

† Arthur Georgey.

U Budapeszci pamior nacyonalny wenhierski hieroj, Arthur Georgey, 98 hadoŭ. Jon byŭ hłaŭnakamandujuczym usimi wenhierskimi siłami u ich zmahańni za wolu ŭ 1848 hadu. Heta, badaj, aposzni hramadzki pracaŭnik eŭropejskaho znaczeńnia s czasoŭ pierad rewolucijej.

Pomacz bałtyckim niemcam.

BERLIN. Mnoha bałtyckich niemcoŭ, katoryje pakinuli ŭsio swajo mieńnie ŭ Rasiei i paŭcikali ŭ Niamieczynu, astalisia biez niczoha, nia majuczy s czaho žyć. U Berlinie pry banku „Diskonto-Gesellschaft“ atkryłasia ciapier pazyczkowaja kassa, katoraja da kanca wajny budzie materjalna paddzieržywać baltyckich niemcoŭ. Heta orhanizacija pawinna pasłužyć prykładam i dla druhich narodaŭ, syny katorych apynulisia ŭ padobnym pałažeńni.

A chto wiernie szkody naszamu Kraju?

BERLIN. (W.T.B.). 14 kamisija Reichstagu siahońnia razhledała dalej prajekt zwarotu prawicielstwam usich strat ad wajny. Bolszaściu 17 hałasoŭ było pastanoŭlena wydać zakon, szto Impieryja pawinna wiarnuć szkody. § 1 prajekta zakona kaže: „Na Impieryi lažyć pawinnaść wiarnuć usie straty“.

TELEHRAMY.

Austryjackaje nastupleńnie na Italiju.

WIENA. (W.T.B.). Aŭstryjacki hieneralissimus wydaŭ prykaz da Armii, ŭ katorym haworycca:

Siahońnia skonczyŭsia hod, jak Italija zdradziła siarednia-europejskije dziežawy. Cały hod nam pryszłosia ždać hadzinu kary. Heta hadzina ciapier nastała. Užo pierszaja ataka zrabiła wialikuju wyrwu ŭ niepryjacielskim fronci. Zroblena mnoha; astajecca zrabić jeszcze bolej.

Sałdaty zachodniaho frontu! Nie zabywajciesia, szto pierad wami Italija, katoraja winawata ŭ tym, szto wajna zaciahiwajecca. Wyhanicie czužyncoŭ z waszaj ziamli! Zawajujcie dla naszaj Monarchii i na pałudziennym zachodzi takije hranicy, katoryje abaspieczyli by jej buduczynu!

BERLIN. (W.T.B.). Hasudastwieny kancler pasłaŭ aŭsryjackamu ministru zahranicznych spraŭ hetkuju telehramu:

«Maje serdecznyje pawinszawańnia z słaŭnymi pabiedami aŭstryjackaj armii ŭ Tyroli. Nichaj Boh dać dalejszuju udaczu i pabiedy auważnamu wojsku, katoraje dakazało ŭ harach cudoŭ.»

SOFIJA. (W.T.B.). Oficyalnaja hazeta «Narodni Prawa» hetak pisze ab pabiedach aŭstryjackich wojsk u Tyroli:

«Wierałomstwa Italii wyzywaje u Boŭharyi ahidu. U dzień hadaŭszczyny hetaho wierałomstwa italjancoŭ spatykaje najciażejszaja kara. Boŭharski narod z usiaho serca witaje udaczu Aŭstro-Wenhryi».

Proci wajny.

Kancler ab mahczymaści miru.

BERLIN. (W.T.B.). «Tageblatt» pisze:

Hasudarstwieny Kancler u daŭžejszaj hutarcy z wiadomym amerykanskim karespandentam Karolem Wiegandam, katoruju wioŭ hetymi dniami, zakranuŭ i raźbiwaŭ hłaŭnym czynam zajawu Greja ab nieudacznym žadańni Niamieczczyny panawać nad Europaj.

Hasudarstwieny kancler zakranuŭ, miž inszym, i pramowu Puankare, ale szyrej zadzieržaŭsia nad słowami Greja, katory dawodziŭ, bytcym Anhlija zdaŭna była zhodliwa nastrojena, dy tolki Niamieczczyna ŭžo dwa wiaki hraziła świetu wajnoj.

Historycznymi faktami kancler dawodziŭ, szto Niamieczczyna sama nikoli nie naruszała miru.

„Pakul hasudarstwienyje mužy u niepryjacielskich krajoch buduć apiracca na adarwanych idejach, pakul jany, zamiest razhladzieć akuratna zapraŭdnaje pałažeńnie, buduć, tak skazać, usdymacca na chmary, — dahetul nielha pryblizicca da miru“.

Ab zajawi Greja, szto nichto tak nia ždže miru, jak Anhlija, kancler skazaŭ, szto hetym Grej tolki sta-

rajecca apraŭdać Anhliju, katoraja zaciahiwaje wajnu. Kali-b Anhlija i jaje sajuźniki liczylisia s tym, szto jość papraŭdzi, a nie hawaryli ab tym, szto im pryśniłosia abo czaho im choczecca, dyk možna było by zrabić bolsz blizkim spaŭnieńnie žadańnia ŭsich narodaŭ naładzić mir. Tolki na takoj asnowi može nastać mir.

WIENA. (W.T.B.). Aŭstryjackije hazety witajuć zajawu niamieckaho kanclera ŭ hutarcy s karespandentam, jak palitycznuju spowiedź. Praz jaje jość možnaść prystupić bližej da abmieny dumkami miž Anhlijej i Niamieczczynaj.

Pahlady sajuźnikoŭ.

AMSTERDAM. (W.T.B.). Pawodłuh londynskich wiestak, dajszoŭszych da tutejszych hazet, sajuźniki hatowy pryniać pad uwahu predłažeńnia ab mirnym pasrednictwie, kali jany buduć zrobleny jakoj-budź pawažnaj asobaj. Nastaŭ czas, kali treba spytacca u kožnaj z wajujuczych staron, czaho jany jeszcze mohuć dajści.

Žadańnie miru u Anhlii.

ROTTERDAM. (W.T.B.). Z Londynu danosiać, szto hrupa «za mir» budzie razhledać pahlady Greya na mir, pamieszczenyje ŭ „Daily News".

Deputat Ponsomby zrobić zapros prawicielstwu, ci nie para abwieścić warunki, na katorych Anhlija hatowa była-by mirycca.

Pasrednictwo Hiszpanii.

ŽENIEWA. (W.T.B.). „Gaulois" adznaczywaje wialikuju asabistuju wahu, jakuju karol Alfons maje u Europi. Heta daje madrydzkim «pryjacielom miru» mahczymaść szyryć swaju propahandu. Jany starajucca namowić karala, kab jon pasłaŭ ahitataroŭ za mir u stalicy wajujuczych dzieržaŭ.

Zajawa Wilsona.

BERLIN. (W.T.B.). Karespandent „New-Jork Herold", Wiegand, pieresłaŭ u «Lok. Anz.» hetkuju telehramu swajej hazety:

U tuju subotu u adnej z swaich pramoŭ prezydent Wilson skazaŭ, szto dla Ameryki nastaŭ czas wystupić z mirnym pasrednictwam. Prezydent adznaczyŭ, szto wajennyje operacii strymalisia, a jak siłaj dabicca swaje mety „nielha", dyk para paczynać pierehawory.

Źmiena palityki serboŭ.

BERLIN. (W.T.B.). «Nationalzeitung» atrymała telehramu, szto hłaŭnyje kiraŭniki serbskaj palityki, jak dumajuć u surjoznych rasiejskich kruhach, starajucca ciapier daznacca, jakije faktycznyje zawiereńnia ab poŭnaj adbudowi Serbii mohuć być dadzieny sajuznymi dzieržawami. Kali zawiereńnia ich pakažucca niapeŭnymi, dyk treba spadziewacca, szto serby paczmuć dapytywacca ŭ **Berlini, Wieni i Sofii**, szto tam pastanoŭlena ab doli Serbii.

Proci dalejszych wojn.

WASZYNGTON. (W.T.B.). Kamisija da marskich spraŭ Pałaty Reprezentantoŭ usiemi hałasami pryniała rezaluciju pasła Hensley'a, kab upoŭnamocsyć prezydenta Wilsona, jak skonczycca wajna, zaprasić predstaŭnikoŭ hasudarstw z usiaho świetu na konferenciju, katoraja pawinna stwaryć mižnarodny sud, abo inszuju ustanowu dziela zhodliwaho uładžeńnia ŭsielakich sporak pamiž narodami. Dziela spaŭnieńnia hetaho prajektu pastanoŭlena asyhnawać 200.000 dolaroŭ.

Carski haniec.

BERLIN. (W.T.B.). Pawodłuh ranicznych hazet specyalny haniec ad rasiejskaho cara ŭžo wyjechaŭ u francuskuju hłaŭnuju kwateru. Haniec hety pawinien daruczyć prezydentu Puankare i hienerału Žofru piśmo, napisanaje samym carom.

Za wajnu.

Wajenny kongress.

MIŁAN. (W.T.B.). Tut zasiedaje kongress rewolucyjnych kluboŭ, katoryje stajać za wajnu. Meta jaho— padniać wajenny duch u italjanskaho narodu.

Dakładczyk Bjanki wostra napadaŭ na ahitaciju socyalistoŭ i klerykałoŭ za mir.

Francija nia chocze mirycca.

PARYŽ. (W.T.B.). Prezydent ministroŭ, Briand, u swajej pramowi da rasiejskich deputatoŭ skazaŭ:

«Słowo «mir» — heta abida, kali jano znaczyć, szto napaŭszyje nia buduć raźbity i szto Europi hrazić nazaŭtra niebaspiecznaść papaść pad uładu wajennaj kasty, apjanieŭszaj ad hordaści i žadańnia panawać. Mir budzie tolki rezultatam naszaj pabiedy. Mir pawinien adbudawać staruju sprawiedliwaść i pawinien abaspieczyć ad sprob naruszyć jaje jakoj-budź dzieržawaj.

Zajawa Kitczenera.

LONDYN. (W.T.B.). Lord Kitczener skazaŭ u Wierchniaj Pałaci s pryczyny pryniaćcia zakona ab wajennaj službie:

«Ciapier sajuźniki pawinny buduć pryznać, szto Anhlija hatowa kinuć na wahu ŭsie swaje siły. Zakon ab wajenszczynie pazwolić Anhlii pryniać uczaść u zmahańni, ad katoraho zaležyć buduczyna anhliczan, jak nacii».

Wajennyje kredyty.

BERLIN. (W.T.B.). «Voss. Ztg.» dawiedałasia, szto ŭ czasi hetaj sessii ŭ Reichstag buduć padadzieny na zaćwierdžeńnie nowyje wajennyje kredyty, — treba dumać, iznoŭ na 10 miljardoŭ.

Aposznich kredytoŭ chwacie jeszcze na ŭsio leta, ale, kab u letku nie zzywać Reichstagu liszni raz, prajekt hety maniacca padać jamu u aposznim tydni pierad Trojcaj.

LONDYN. (W.T.B). S parlamentu danosiać, szto tudy maje być padadzien prajekt asyhnoŭki dalejszych kredytoŭ na 300 milijonaŭ funtoŭ sterlingoŭ na armiju, fłot i inszyje wajennyje patreby.

Amerykanskaja nota Anhlii.

WASZYNGTON. (W. T. B.). Reuter danosić:

U aŭtorak ci ŭ sieradu budzie pasłana nowaja amerykanskaja nota Anhlii s pryczyny zadzieržywańnia anhliczanami amerykanskich pacztowych pasyłak. Tekst noty budzie karotka ułožen hasudastwienym departamentam i pojdzie da prahladu Wilsonam.

Kary bajcom za wolu.

NJU-JORK: (W.T.B.). Wilson pryncypialna prystaŭ na prajekt senatara Korna ab zabaspieczeńni amerykanskich hramadzian u Irlandii.

Zasudženy na śmierć u Dublinie amerykaniec Lincz nia budzie razstrelan, pakul amerykanskaje pasolstwo ŭ Londyni nie razhledzić akuratna hetaj spawy.

Pratesty proci razstrełoŭ irlandzkich paŭstancoŭ adbywajucca dalej. Na adnym czyślenym mityngu, sklikanym radaj irlandzkich žanok, marszałkujuczaja Mekelci skazała pramowu proci anhlickaj palityki u Irlandii i zajawiła, szto razstrely nie zadzieržać ruchu irlandzkaho narodu da woli.

Apracza amerykanca Lincza, pad anhlicki sud papaŭ b. amerykanski konsuł Džems Silwan. Dahetul amerykanskije ŭłaści nia mohuć daznacca, dzie jaho dzieržać.

LONDYN. (W.T.B.). U Dublinie i Ekswordzi jeszcze było pa adnym śmiarotnym pryhawory. Apracza taho siamiora pryŭstancoŭ zasudženy ŭ wastroh na 1—10 hadoŭ.

Mižnarodny rabotnicki ruch.

BERLIN. (W.T.B.). Drukarskije rabotniki, katorych «Berl. Tgbl.» nazywaje „znamienoscami dumki ab rabotnickich syndykatach u Niamieczczyni", światkujuć 50-hadowy jubilej žyćcia swajej orhanizacii.

Prawy biełaruskaj mowy.

Feldmarszałak Hindenburg, Hłaŭnakamandujuczyj uschodnim frontam, wydaŭ prykaz ab ustrojstwi szkoł.

U hetym prykazi haworycca:

„Biełaruskaja mowa, jak admiennaja ad rasiejskaj, dapuskajecca da užytku biez nijakich pieraszkod".

Ab nawucy religii skazana, szto jana pawinna wykładacca u matczynaj mowi wuczanioŭ,—znaczyć, u tej mowi, u jakoj baćkie haworać z dziaćmi.

„Vorwaerts" pisze: «Dziakujuczy zdaŭna wyjaŭlenaj szczodraści drukarskich rabotnikoŭ, nawat straszennaja nawalnica suświetnaj wajny nie zdaleła naruszyć unutrenuju źwiaź hetaj orhanizacii».

Zasłužonyje biełarusy.

Hlebowiczy.

Stary biełaruski bajarski rod i u XV staleńci pry dware Wialik. Kniaź. Litouskich zajmau, wyznacznuju rolu; wydau niekolki słaunych dyplomatou. Hetak Stanisłau Hlebowicz, połacki wojewoda, niekolki razou pasławau da Jana Hroznaho i padpisau z im wiaczysty pakoj 1504 h. Iwan Hlebowicz, najpiersz wojewoda połacki, a paśla wilenski, padpisau piaciletniaje pieremireńnie z maskwoj 1555 h. Syn jaho, tahož samaho imieni zasłyu u wajennym remiaśle za Batoraho. paśla byu padskarbim Wial. Kn Lit., u kancy wojewodam trockim. Byu haraczym staronnikam arjanstwa, załažyu u radawoj swajej majetnaści Zasłauje biełaruskuju drukarniu († 1591 h.). Jury, unuk papiaredniaho byu wojewodam smalenskim, naležau da pasolstwa padpisauszaho andruszouskuju zhodu z Maskwoj, 1667 h. Rod Hlebowiczou wywodzicca ad Narymunda, Gedyminawaho syna.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.